

LIST IZLAZI TJEDNO. — GODIŠNJA PRETPLATA
10.— DIN. — ZA INOZEMSTVO 60.— DIN.
OGLASI PO NAROČITOJ TARIFI

GODINA X. BROJ 48.
Šibenik, 23. studenoga 1939.

400-NA UREDNIŠTVA I UPRAVE: ŠIBENIK pp. 17
RUKOMSI SE NE VRAĆAJE
BROJ ČEK. RAČUNA 33.121

Odvažni glas

Canterbury je progovorio. Još bolje: Progovorio je canterburyski nadbiskup svojim dragim Englezima u ovo doba, kada grozote rata, smrti i uništenja zamračuju svačiji pogled i uznemiruju svačije srce.

Rekao im je: »Danas se nad svijetom izvršuje Božji sud, jer su svi narodi prezirali Njegove zakone. Zar nije i naša zemlja zaslužila nešto od toga suda?«

Draga nam je takva iskrenost. Doduše, nije canterburyski nadbiskup osamljen u svom mišljenju. Tako, u prvom redu, misli sveti Otac; tako misle svi kardinali, nadbiskupi, biskupi, svećenici i svi izgrađeni katolici. — Ali malo nas je koji se usuđujemo to otvoreno reći, dok se naši narodi nalaze u ratnom vrilogu.

Dok se narodi među sobom krvare, čujemo veoma često sasvim drukčije izjave. — Svi vuku na svoju stranu. Govori se, i s jedne i s druge strane, o opravdanosti njihovih zahtjeva, o pravdi u ime koje se bore. A ipak, u najboljem slučaju, samo jedan može biti pravedan! Kažemo: u najboljem slučaju, jer obično su svi ponešto krivi.

Tako bi se s pravom svi narodi morali pitati: »Zar nije i naša zemlja zaslužila nešto od toga suda?« — mjesto da se samosvjesno, a nepravedno pozivaju na pravdu.

I druga je riječ engleskoga dostojanstvenika plod bistrog uma i iskrenoga srca: »Molićemo za pobjedu naše stvari, ako je tako Božja volja.«

Tako govori onaj koji iskreno ljubi svoj narod, ali koji, uza sve to, uzdiže se nad sve narode i klanja se višim vrednotama nego što je i sam narod, a te su: istina i pravda.

Bog zna: koji je kriv, a koji pravedan; pozna potlačene i tlačitelje, okradene i kradljivce, napadnute i napadače. On ih zna točno, a mi ih više puta ne znamo, jer nam narodna sebičnost zamračuje trijezno rasuđivanje.

Zato i nije kršćanski, ako se molimo za bezuslovnu pobjedu svojih armada, svoje stvari. Najkršćanskija je molitva, kad se molimo za pobjedu Božje volje, a to je isto što i moliti se: za pobjedu pravde.

Neka pravda pobijedi, pa bila ona na bilo kojoj strani! Neka pobijedi, pa makar mi morali biti podvrgnuti paklenskim mukama!

Kad tako molimo, molimo za trajni mir, koji počiva jedino na pravdi.

Poslanica naših biskupa

Da hrvatski narod postane narod Božji!

Biskupi, učesnici hrvatskoga hodočašća u Rim, baš na blagdan bl. Nikole Tavilića uputili su iz Vječnoga Grada Hrvatima katolicima ovu zajedničku poslanicu, koju je vatikanski »L' Osservatore Romano« donio u cjelini na uvodnom mjestu u broju od 19. t. mj.:

»Naš Hrvatski Narod proživljuje danas jedno od najvećih doba u svojoj historiji. Duboko smo svijesni, da se nalazi na velikoj raskrsnici, gdje treba da izabere sebi puteve za buduća stoljeća svoga života. Usred sadanjih kobnih događaja u Europi i još možda kobnijih ideoloških utjecaja treba njemu i njegovim duhovnim i narodnim vođama posebne pomoći s neba, da mudro, snažno i ustrajno zaputi prema ciljevima, koji mu jamče blagoslov Božji za sva područja njegova duhovna života i blagoslov Božji na svim poljima njegovih prosvjetnih, socijalnih, gospodarskih i narodnih nastojanja.

Dobro znamo, što veli Duh Sveti: »Ako Gospodin ne gradi kuće, uzalud se trude, koji je grade; ako Gospodin ne čuva grada, uzalud bdiju, koji ga čuvaju«. Jer »dobro je samo narodu, komu je Bog Gospodar«. Poradi toga došli smo u Rim, a s nama također ovlašteni zastupnik Hrvatskog Naroda i brojni hodočasnici, pripadnici raznih slojeva iz svih hrvatskih krajeva, da čujemo iz ustiju samoga Sv. Oca Pape Pija XII. koji zamjenjuje Krista, Gospodara naroda i njihovih sudbina na zemlji, što treba da Hrvatski Narod radi, da mu budu odluke na današnjoj njegovoj velikoj raskrsnici na sreću i blagoslov. Papa je od Boga postavljeni nepogrešivi tumač onih istina, koje upućuju ne samo duše k sreći u Bogu nego i čitave narode k sreći na zemlji. Tko njega slijedi i sluša, neće i ne može zalutati.

S najvećom ljubavi On nas je danas primio i sa spremnošću najboljeg oca razvio nam program, prema kojemu neka Hrvatski Narod u današnje doba radi, da budu njegova djeca doista djeca Božja, a on jak i sretan na zemlji. Prekrasan je taj program; on zaslužuje, da ga svaki Hrvat katolik nauči na pamet, da svaku njegovu

riječ neizbrisivo zacrtu u svoju dušu te je u životu posvuda ostvaruje. Rijetko se kada desilo, da je Namjesnik Kristov na zemlji jednoga narodu tako od srca, tako lijepo i tako stvarno razvio program rada za njegovo svestrano blagostanje, kako je to danas učinio Sv. Otac Pijo XII.

Poznat vam je taj program, jer ste ga već čitali u novinama i poznato vam je također obećanje, s kojim ga je Sv. Otac zaključio: »Ako ga budete provodili, onda će se nastaniti mir Božji u vaše obitelji, i sunce će istinitog i trajnog blagostanja zasjati nad vašom domovinom«. Divno i sveto obećanje Hrvatskom Narodu iz ustiju Onoga, koji Krista na zemlji zamjenjuje!

Međutim ne smijemo zaboraviti, da je Sv. Otac kao primjer rada i života pred naše oči stavio našeg sunarodnjaka Bl. Nikolu Tavilića. Prekrasno je istaknuo, da je u duši toga našeg blaženika vjera plamsala kao sveti oganj, a s takovom vjerom neograničena odanost prema katoličkoj Crkvi i volja, da se za njezine istine žrtvuje do mučeništva i smrti!

Povedimo se za primjerom blaženog našeg Nikole Tavilića! On je naš! On zastupa one hiljade i hiljade Hrvatskog Naroda, koje su kroz dugo doba turskih navala i turske vladavine i sami bili radi svoje vjere mučeni te su mučeničkom smrću poginuli. Nijesu oni u svojim mukama kolebali, nego ih drage volje snosili uvjereni, da se samo po sebi razumije da za Boga i katoličku vjeru trpe, pa makar u najvećim mukama umrli. Nitko nije njihova imena zabilježio, ni ti opis njihovih muka očuvao, jer nije bilo ni prilike ni čovjeka, koji bi bio mogao to učiniti. Bl. Nikola Tavilić danas nam je kao zastupnik svih tih naših mučenika za Krista i njegovu božansku nauku!

Naša je vjerska i narodna dužnost dakle, da u štovanju bl. Nikole u sredotočimo i dužnu počast prema svim onima, koji su za Krista i vjeru mučeničku smrt podnijeli. I kad se nalazimo pod utiskom velikih poticaja Sv. Oca, pozivljemo sve Hrvate katolike, da smatraju to štovanje svo-

jom posebnom vjerskom i narodnom dužnošću.

Kao tumači te dužnosti iznijeli smo danas pred Sv. Oca i svoju poniznu molbu da proglasi našega bl. Nikolu Tavilića Svecem katoličke Crkve, a to bi bilo u današnje doba od neizmjerne važnosti i za obnovu vjerskoga života u Hrvatskom narodu. U vezi s našom molbom sam Sv. Otac u svojem govoru danas je izjavio, da bi bilo osobito veselje i njemu kad bi Providnost Božja dopustila, da bl. Nikola Tavilić bude proglašen Svecem.

Neka bude dakle cilj našim molitvama i svetim nastojanjima, da katolička Crkva proglasi bl. Nikolu Tavilića svojim Svecem! U tu svrhu njegujemo svuda štovanje prema njemu i s velikim pouzdanjem obraćamo se u svojim nevoljama k njemu, da za nas posreduje pred Bogom! Molimo se mnogo i ustrajno kod svake zgrade, da Bog proslavi bl. Nikolu i posebnim vanrednim činima, koji bi bezuvjetno dokazivali, kako je njemu štovanje bl. Nikole Tavilića ugodno! Nasljedujemo toga našeg blaženika u obrani sv. katoličke vjere i u životu prema njezinim naukama! Širim također posvuda uvjerenje, da će bl. Nikola Tavilić kao sin Hrvatskog naroda stotruko svome narodu uzvratiti sve ono, što doprinosi da se putem njegova štovanja Bog slavi i katolička vjera utvrđuje. U svijetlu velikih vjerskih istina o općinstvu Svetih zacijelo nije slučajno, što se iza velike počasti, koja se bl. Nikoli Taviliću prigodom našega narodnog hodočašća u Sv. Zemlju u srpnju pretprošle godine iskazala u Jeruzalemu, neočekivano sretno riješilo i pitanje podignuća novoga zavoda sv. Jeronima u Rimu i otvorili se putevi k slobodi za njegov nacionalni život. Sin Hrvatskog naroda bl. Nikola Tavilić hoće da bude svojem narodu zahvalan!

Slaveći danas blagdan bl. Nikole Tavilića svega smo toga osobito svijesni. Duboka želja da Sv. Otac njeega proglasi Svecem, želja je da Hrvatski Narod služi proslavi Kristovoj; da Hrvatski Narod postane narod Božji; narod, kome je Papa Ivan VIII. godine 879. upravio riječi: »Budite vjerni Bogu i sv. Petru do smrti i primit ćete krunu života, što ju je Bog obećao onima, koji Ga ljube!«

»Naše kršćansko mišljenje biće tek tada prokušano, ako u sebi ugušimo svaku strastvenost i mržnju prema protivniku, pa makar kako on bio izazivalački.« — To je zadnji, najplemenitiji i zato najkršćanskiji, poklik iz Canterburya.

U kako vidljivoj opreci su te riječi s govorima raznih državnih vođa i zapovjednika vrhovnih vojnih stožera! — Zar ne čujemo svaki dan prijetnje, da treba neprijatelja potpuno uništiti! Da ga se potpuno iskorišteni kao najštetniji korov!

S takvim izjavama požar se samo

podjaruje i širi. To je lijevanje ulja u vatru. To je bacanje novih cjepanica u vulkansko ždrijelo.

Zahvalni smo canterburyskom nadbiskupu za njegove plemenite, iskrene i odvažne riječi. — Neka se svi, koji u sebi nose plemenite misli, povedu za njim! Neka progovore iskreno i odvažno, makar i ne bilo to svakome ugodno, makar morali radi toga trpjeti i stradavati.

Veliki je zločin: narode zavađati u bludnju. —

A ne zavode ihsamo grlati govornici, već i oni koji imaju sposob-

nosti i mogućnosti, da ih upoznaju s istinom, a neće, jer su sebičnjaci ili kukavice.

Reci pravo, tako bio zdravo! Rec-i istinu, pa makar te namañ nestalo!

Proživljujemo apokaliptične dane. I u tim danima potrebni su nam vidci i proroci koji će nam reći i uvjeriti nas, da se nad svim narodima izvršuje Božji sud, i da nam neće biti dobro, ako pobijedi naše oružje, naša stvar, već ako pobijedi dobra i pravedna volja Božja u nama i oko nas.

U Rimu na blagdan bl. Nikole Tavilića dne 14. studenoga 1939.

Dr Alojzije Štepinac,
nadbiskup zagrebački,
Dr Ivan Šarić,
nadbiskup sarajevski,
O. Alojzije Mišić,
biskup mostarski,
Dr Dionizije Njaradi,
biskup križevački,
Dr Jeronim Mileta,
biskup šibenski i ap. adm.,
Dr Kvirin Kl. Bonefačić,
biskup splitski,
Dr Josip Srebrnić,
biskup krčki,
Dr Viktor Burić,
biskup senjski i modruški.«

ŽIVOT S CRKVOM

Crkveni kalendar

Nedjelja, 26. XI.: Dvadeset i šesta nedjelja po Duhovima. Ovo je posljednja duhovska nedjelja. — Sv. Siricij, Papa. Izabran je za Papu g. 384. Bio je veoma učen, pobožan i revan u obrani sv. vjere od raznih krivovjerskih napadaja.

Ponedjeljak, 27. XI.: Sv. Virgil, biskup u Saleburgu. Bio je apostol Koruške. Proglašio ga je svetim Grhur IX.

Utorak, 28. XI.: Sv. Sostem. Bio je učenik sv. Pavla apostola. Rodio se kraj Korinta, pa ga sv. Pavao i spominje u jednoj svojoj poslanici Korinćanima. U početku je bio Židov i poglavar jedne židovske sinagoge, a kasnije se obratio na kršćanstvo. Radi sv. vjere bio je teško izbičevan u prisutnosti prokonsula Galiona.

Srijeda, 29. XI.: Sv. Saturnin i Sinije. Strašnu, upravu nadherojsku, mučeničku smrt pretrpješe za vrijeme cara Maksimijana. Najprije bijahu satrveni teškom i dugom tamnicom, a zatim štapovima i gvozdanim zubcima iskidani, a onda na pojedinim mjestima tijela ognjem popaljeni. Poslije svih ovih muka napokon im otkrskoše glave.

Četvrtak, 30. XI.: Sv. Andrija, apostol. Roden je u Betsaidi. Bijao je brat sv. Petra apostola. Bio je najprije učenik sv. Ivana, a zatim Isusov. Propovijedao je sv. vjeru u Skitiji, Traciji i Epiru. U Patrasu bio je propret na križ. Na križu je 2 dana bez prestanka propovijedao Isusa Krista.

Petak, 1. XII.: Sv. Natalija. Bila je žena sv. Adrijana mučenika. Za vrijeme Dioklecijanovih progona tješila je i služila mučenike.

Subota, 2. XII.: Sv. Bibijana. Radi prave vjere svukli su je голу, privezali o stup i bičevali je, sve dok nije izdahnula g. 363.

DVADESETŠESTA (ZADNJA) NEDJELJA PO DUHOVIMA

CITANJE POSLANICE bl. Pavla Apostola Kološanima. (1, 9—14). — Braćo! Ne pristajemo za vas moliti se i prositi, da se ispunite poznanjem volje Božje, u svakoj mudrosti i razumijevanju; da živite dostojno Gospodina ugadajući Mu u svemu, i donoseći plod u svakom dobrom djelu i napredujući u znanju Božjem; da

bućete utvrđeni svakom krepošću po sili slave Njegove, u svakom ustrpljenju i ustrajnosti s radošću zahvaljujući Bogu Ocu, koji nas učini dostojnima da budemo dionici sreće svetih u svijetlu. On nas je izbavio od vlasti tmina i premjestio nas u kraljevstvo ljubeznoga Sina svoga, u kojemu imamo otkupljenje krvlju Njegovom, oprostjenje grijeha.

† SLIJEDE SV. EVANĐELJE po Mateju (24, 15—35). — U ono vrijeme reče Isus učenicima svojim: Kad ugledate gradbu opustošenja, o kojoj govori Danijel prorok, koja će biti u svetom mjestu, koji čita, neka razumije. Tada koji budu u Judeji, neka bježe u gore; i koji bude na krovu, neka ne silazi uzeti što iz kuće svoje; i koji bude u polju, neka se ne vrati natrag da uzme haljinu svoju. A jao trudnima i dojiljama u one dane! Nego se molite, da vaš bijeg ne bude u zimi ni u subotu, jer će tada biti velika nevolja, kakve nije bilo od postanka svijeta niti će biti. I da se oni dani ne skrate, ne bi se nitko spasio, ali poradi izabranih skratit će se oni dani. Tada ako vam ko reče: Evo ovdje je Krist ili ondje, nemojte vjerovati. Jer će ustati lažni Kristi i lažni proroci, i pokazat će velika znamenja i čudesa, tako da bi prevarili, ako bi bilo moguće, i izabrane. Eto sam vam unaprijed kazao. Ako vam dakle reku: Evo ga u pustinji, nemojte izlaziti; evo ga u skrvištima, nemojte vjerovati. — Jer kao što munja izlazi od istoka i pokazuje se do zapada, tako će biti i dolazak sina čovječanskoga. Gdjejed bude strвина, onamo će se i orlovi kupiti. A odmah po nevolii onih dana sunce će pomrčati, i mjesec neće dati svjetlosti svoje, i zvijezde će pasti s neba, i sile će se nebeske pokrenuti. I tada će se pokazati znak Sina čovječanskoga na nebu, i tada će prolakati sva plemena na zemlji, i uledat će Sina čovječanskoga gdje dolazi na oblacima nebeskim s velikom silom i veličanstvom. I poslat će anđela svoje s trubljom i glasom velikim, i sabrat će izabrane Njegove od četiri vjetrova, od kraja do kraja nebesa. — A od smokve naučite pričiti: Kad se već njezine grane namlade i prolitaju znadete da je blizu lieto; tako i vi, kad vidite sve ovo, znajte, da je blizu na vratima. Zauzeta vam kažem, da ovaj narastaj neće proći dok se sve ne zbrude. Nebo će i zemlja proći, ali riječi moje neće proći.

KONAC SVIJETA

»Liturgijski ciklus — piše D. Gueranger — je završen. Crkva zaključuje crkvenu godinu, kako ju je i započela, sjećanjem na opći sud, koji će biti posljednje i najsvetije očitovanje Sina čovječjega, kojega su se sva djela, od Njegovoga prvog dolaska na zemlju do drugoga na koncu svijeta, redala pred našim očima tokom crkvene godine.

Vladajmo se svakoga dana, kao da bi konac svijeta imao biti sutra, jer on za nas može stići uistinu sa smrću, koja za nas znači konac svijeta i vodi nas pred sud Božji, gdje će nam biti od koristi samo vjera i do-

bra djela« (Evanđelje).

Zalo moramo često ponoviti molitvu, za koju sv. Pavao, u današnjoj Poslanici, tvrdi, da je često upravlja Bogu za Kološane. On u prvom redu pita, da se usavrše u »poznavanju volje Božje«, odnosno zakona Božjega, i da im udijeli sve svoje milosti te »hodaju«, odnosno »živu« dostojno Gospodina, to jest kako se pristoji onima, koji su po krštenju postali udovi Tijela Kristova; da k tomu budu utvrđeni u svemu u pameti i u srcu, eđa uzmognu odoliti svim napastima. No da živu dostojno Gospodina, potrebno je također, da vjernici neprestano davaju hvalu Bogu Ocu, koji nas je po Sinu svome izbavio od vlasti sotonne te nas učinio dostojnima, da budemo dionicima baštine, određene za svete, dolično vječnoga blaženstva (Poslanica).

Neka nam postanu svađanji ovi plemeniti osjećaji Apostolovi. To će biti najbolji način, da budemo pripravnici na veliki dolazak Krista, našega Gospodina.

Dan velik i gorak jako bit će dan općega suda na koncu svijeta. No usprkos toga treba da se pouzdamo u beskrajno milosrđe Božje, koje za dobre i pravedne srcem nema »misli cviljenja, već mira« (Početna pjesma). Mi ćemo ga prizivati, a on će nas uslišati.

Molimo: da Bog potakne naše volje, da s većim pregnućem nastojmo zadobiti plod božanskoga djela i tako primimo veću pomoć Njegove dobrote (Početna molitva).

Molimo: da k sebi obrati sva naša srca, da oslobođeni od zemaljskih požuda predemo k nebeskim željama (Prikazna molitva).

Molimo: da sve ono, što je u našoj duši grješno, iscijele svetotajstva, što smo ih primili, svojim darom duhovnog ozdravljenja (Popričesna molitva).

Očišćeni i posvećeni, oslobođeni od grijeha, živi milosti Božjoj »bit ćemo preneseni povrh oblaka ususret Kristu i tako ćemo uvijek biti s Gospodinom« (Sv. Pavao).

Sretnih nas, ako ćemo na ovaj način biti uvijek pripravnici za dolazak velikoga Boga i Spasitelja našega Isusa Krista!

NJEMAČKO-SLOVAČKI SPORAZUM
Između njemačkoga ministra vanjskih poslova g. von Ribentropa i slovačkoga poslanika g. Matuša Cermaka potpisan je sporazum, prema kome se svi slovački krajevi, koji su 1920., 1924. i 1938. godine okupirani od strane Poljaka, prisajedinjuju slovačkoj državi.

SVE JAČI RAT NA MORU. Od njemačkih mina blizu engleskih obala potonulo je prošlih dana više brodova, među kojima i naš brod »Carica Milica«, čiji kapetan i posada od 26 ljudi su spašeni.

U pokrajnoj kapeli na lijevoj strani, pred starom bizantinskom Madonom, koju predaja pripisuje slikarskom talentu sv. Luke, brojni svećenici pjevaju svečanu večernju. Među njima je i jedan u purpurnom odijelu. To je kardinal Dolci, naslovnik ove bazilike, koji se baš nedavno preselio k Majci — u vječnost.

Mnoštvo svijeta je potpuno napunilo kapelu. I povrh njihovih glava lagano prši bijeli snijeg...

U kolovozu, i to u Rimu — pa snijeg! — Jest, samo što ga je neko, sakriven, sipao kroz kupolu u vidljivim razmacima. A razlikovao se od naravnoga, jer nije bio mrzao, niti se topio, premda je bila sparina.

Dakle, bazilika Marije Sniježne i u njoj se prenosimo u daleku prošlost. — Obilazim oltare, i zamišljam kako je na jednome od njih Papa Hadrijan II blagoslovio staroslavenske bogoslužbene knjige, koje donijese u Rim sv. braća Ćiril i Metod, da se opravdaju od njemačkih klevetnika.

Kako su morala sveta Braća biti radosna, kad su klečala kraj oltara, na kojem je Hadrijan II prikazivao Bogu nekrvnu Žrtvu za uspjeh njihovoga rada: širenja Evanđelja u narodnom slavenskom jeziku.

Otada prohujaše vijekovi, u kojima je staroslavensko bogoslužje mo-

Hrvatski biskupi i izaslanik dra Mačka o hodočašću u Rim

Specijalni dopisnik zagrebačke »Hrvatske Straže« g. Ivo Lendić o tome piše:

»Hrvatski Metropolita preuzv. dr. Alojzije Štepinac, vrlo je zadovoljan s uspjehom hodočašća. Ali još prije nego smo stigli u Rim, naglasio je Hrv. Metropolita u razgovoru s dopisnikom »Hrvatske Straže«, kako se nada, da je stvar kanonizacije bl. Nikole Tavilića na najboljem putu. Istaknuo je nadalje, kako je bl. Marko Križevčanin, također sveti Hrvat, za kojega će kanonizaciju trebati da poradimo, nakon Tavilićeve kanonizacije. Bl. Marko je jedan od dvojice germaničara (studenata »Germanicum«), koji su mučenički podnijeli smrt za sv. Vjeru. Da stvar bl. Marka Križevčanina nije samo naša stvar nego i Germanicum. Ali sada moramo svi pregnuti, da se dođe do kanonizacije bl. Nikole Tavilića...

Kao dopisnik »Hrvatske Straže«, zamolio sam u razgovoru delegata predsjednika dra Vladimira Mačka g. Jurja Maršića, da mi za »Hrvatsku Stražu« iznese nekoliko utisaka. G. Maršić se najljubavnije odazvao pozivu.

Vrlo sam zadovoljan s uspjehom hodočašća — izjavio je on. — Napose sam zadovoljan sa svojim razgovorima, koje sam kao delegat vode hrvatskog naroda vodio u Rimu s dvojicom kardinala koji su izrazili svoje poštovanje prema hrvatskom narodu i njegovom vodi. Isto tako sam bio najugodnije dirnut pažnjom koju najviši crkveni krugovi katoličke Crkve posvećuju hrvatskom narodu, što sam imao prilike čuti i prisustvovanjem razgovoru, koju su preuzv. g. hrvatski biskupi vodili s visokim crkvenim dostojanstvenicima u Rimu.

Što velite, g. izaslanice, o prijemu hrvatskog hodočašća u Vatikanu?

Sv. Otac Papa Pijo XII. — izjavio je g. Maršić — napravio je i na mene, kao i na sve hrvatske hodočašnike, izvrstan utisak. Njegova poruka hrvatskom narodu ima posebnu historijsku vrijednost. Ne treba ni da ističem, kako je djelovalo na mene pjevanje hrvatske nacionalne himne u jednoj od najljepših vatikanskih dvorana. To je — valjda — prvi put, da je naša nacionalna himna zaorila u ovim historijskim odajama, odakle se vlada duhom četiri stotine milijuna katolika čitavoga svijeta. Posebno me je dirnula počast, koju je sv. Otac iskazao hrvatskoj narodnoj himni ustavši sa svog prijestolja i slušajući je stojeći...

Što bismo još naglasili, g. izaslanice?

Napišite to, kako sam, ispunjen posebnim ponosom, sretao tračove historijskih veza između hrvatskoga naroda i Italije. I veći bi se narodi mogli nositi onakvom crkvom i zavodom, kakve od starina posjeduje hrvatski narod u Rimu. Da ne spominjem drugih tragova koliko li je samo čuvstava pobudio posjet grobu posljednje hrvatske kraljice Katarine

Podlistak

Tragovi hrvatskih stopa

Nismo od jučer. Hrvatski narod je star. Kulturni narodi nas poznaju već 1300 godina; sve od onda otkada primismo sveto krštenje i priklonismo se papinskom Rimu.

Rim je središte vjere i kulture. I jer su ga Hrvati već davno priznali takvim, zato je i Rim priznao nas.

Na rimskim šetnjama susretali smo stare poganske i kršćanske spomenike, ali nadosmo i tragove stopa naših hrvatskih praotaca.

Najstariji spomen na naše krajeve čuva se u lateranskoj bazilici sv. Ivana. Sjećna nas naših prvih veza sa Svetom Stolicom. Prenaša nas u ono davno doba, kad je Rim poslao u Dalmaciju dobrog opata Martina.

U značajnom pismu, koje su, 14 studenoga, hrvatski biskupi predali sv. Ocu radi što skorijega proglašenja svetim bl. Nikole Tavilića, spominje se i taj naš spomenik u lateranskoj bazilici.

Ovako hrvatski biskupi oživljuju prošlost:

»Kapela sv. Venancija u krsfionici

lateranske bazilike znači početak veza hrvatskoga naroda s Apostolskom Stolicom, koje veze traju 1300 godina, i to iz onoga vremena, kad je Papa Ivan IV — »budući da je bio rodom Dalmatinac«, g. 641, poslao »veoma svetoga i vjernoga opata Martina« knezovima hrvatskoga naroda, koji su poslije Rimljana zauzeli cijelu zapadnu Iliriju od mora sve do rijeka Drave i Drine, da zajedno s njima poradi oko otkupa zarobljenika i pobrine se za prenos svetih tjelesa iz Salone u Rim«.

I zbilja: Opat Martin donese u Rim tjelesa svetih mučenika: Venancija, Dujma, Anastazija i drugih, a Ivan IV podigne im u čast kapelu, koja je danas poznata kao kapela sv. Venancija u lateranskoj bazilici.

Lateranska je bazilika »glava i majka svih crkava«. A, eto, pod njezinim svodom čuva se i čuvaće se vjekovna uspomena na hrvatske krajeve, na Dalmaciju, koja je kolijevka hrvatske države i hrvatskih kraljeva.

Upravo na dan Gospe od Snijega, 5 kolovoza, posjetismo najstariju Marijnu Crkvu u Rimu — a u Rimu ima osamdesetak samih Marijinih crkava! — baziliku Santa Maria Maggiora, koja se još zove i Marija Sniježna.

ralo pretrpjeti mnogo napadaja, ali baština sv. Ćirila i Metoda ostade živa sve do danas! A sačuvala ju je samo živa i jaka svijest hrvatskoga naroda!

Bazilika sv. Klementa čuva još življe uspomena na sv. Braću. Ta u njoj je grobnica sv. Ćirila. Tu im je u čast podignuta kapela, koja se punim pravom može nazvati: hrvatska kapela, jer je sagrađena doprinosima hrvatskoga klara, a ponajviše zaslugom biskupa Štrosmajera.

I premda je biskup Štrosmajer u jednoj svojoj poslanici zapisao o bazilici sv. Klementa:

»Nijedan Slaven, koji iole do svetih vjere i do svojih slavnih i pobožnih uspomena drži, ne bi smio u Rim doći, a da to sveto mjesto ne pohodi« — ipak je mi ne vidjesmol

A nije to bila nemarnost, već neprilika. Odgadali smo posjet do zadnjega dana, a baš tada ne mogosmo naći vremena.

Tako će to, nadam se, biti drugom zgodom, kad me opet srce pozove u Rim.

Penjemo se na Kapitolij. Cilj nam je: franjevačka crkva S. Maria in Aracoeli. Ulazimo unutra i molimo nekoga franjevca, da nam pokaže znamenitosti crkve. On nam se rado odaziva.

Prva enciklika Sv. Oca Pape Pija XII. „Summi Pontificatus”

(Nastavak 3.)

ZNAKOVI POGANSTVA

Sv. Evanđelje pripovijeda, da u času kad je Isus bio razapet »**bi tama po svoj zemlji**« (Mat. 27, 45). To je sablasni simbol onoga što se dogodilo i što se trajno događa na duhovnom području gdje god je slijepa i o-hola nevjera u stvari isključila Krista iz modernoga života, osobito iz javnoga života te je s vjerom u Krista ujedno uzdrmana i vjera u Boga. Moralne vrijednosti, po kojima su nekada prosuđivana javna i privatna djela dosljedno su otišla u zaborav. Toliko hvaljena laicizacija društva, koja je toliko uznapredovala trgajući čovjeka, obitelj i državu od blagotvorne i preporodne misli o Bogu i od nauke Crkve učinila je, da se i u krajevima, u kojima su tokomolikih stoljeća sjajila svijetla kršćanske civilizacije, pojavljuju sve očitiiji, sve zlokobniji znakovni poganstva, koje je iskvareno i koje kvari. »**Kad su propeli Isusa, nastade mrak**«. (Rim. ias. Parosc. respons. 2).

Mnogi možda dok su se udaljivali od nauke Kristove nisu bili posve svijesni da su prevareni od lažnog prividenja blještavih fraza; kad su prikazivali to udaljivanje kao oslobođenje od ropstva u koje da su prije toga bili zapali. Možda nisu predviđali gorke posljedice žalosne zamjene istine, koja oslobađa sa zabludom koja zablubljuje. Nisu mislili da se odričući se beskrajno mudroga i očinskoga zakona Božjega i nauke ljubavi Kristove, koja uzdiže i ujedinjuje, predaju samovolji bijedne i promjenljive mudrosti ljudske. Govorili su o napretku u času dok su nazadovali; o uzdignuću kad su padali na niže; o sazrijevanju kad su postajali robovima. Nisu shvaćali ispraznost svakoga ljudskoga napora oko zamjene zakona Kristova s kakvom drugom stvari koju su smatrali jednakom. »Zalutaše u svojim mislima« (Rim. 1, 21).

Kad je vjera u Boga i Krista oslabila i kad je u srcima potamnijelo svijetlo moralnih načela bio je podkopan jedini i nezamjenjivi temelj one stalnosti i mira, onoga unutarnjega i vanjskoga reda, privatnoga i javnoga, koji jedini može obnoviti i čuvati napredak država.

Sigurno je da i onda kad je Europa bila ujedinjena istim idealima primljenim od kršćanskoga naučavanja, nije sve bilo bez neslaganja, preobrata i ratova koji su je pustošili. Ali ipak možda nikada nije bilo večega malodušja nego li danas kad se ne vjeruje da će sukobi biti uklonjeni. Nekada je bila živa svijest o tome što je nepravdno; što je dozvoljeno a što nedozvoljeno, a to olakšava postizavanje sporazuma i ujedno obuzdava razularenje strasti i ostavlja

otvoren put za pošenu izgradnju. U našim danima, naprotiv, sukobi ne proizlaze samo od razbuktane buntovne strasti, nego od duboke duhovne krize, koja je izbrisala zdrava načela javnoga i privatnoga morala.

ZABORAV ZAKONA LJUBAVI

Među mnogobrojnim zabludama koje proističu iz otrovanoga izvora vjerskoga i moralnog agnosticizma, želimo, časna braćo, na poseban način skrenuti vašu pažnju na dvije zablude radi kojih je skoro nemoguća ili barem otežčana i nesigurna međusobna mirna zajednica naroda.

Prva od tih opasnih i danas dosta raširenih zabluda jest zaboravljanje onog zakona ljudske solidarnosti i ljubavi; zakona koji nam diktira i nalaže bilo zajedničko podrijetlo i jednakost razumne naravi svih ljudi, pa kojegod narodu oni pripadali — bilo žrtva otkupljenja prinesena od Isusa Krista na žrtveniku križa njegovom nebeskom Ocu, a u korist čitavoga grješnog čovječanstva.

Zaista nam prva stranica Pisma u veličanstvenoj jednostavnosti priča kako je Bog kao krunu svoga stvaralačkog rada učinio čovjeka na sliku i priliku svoju (Gen. 1, 27—27). Isto pismo nas uči da je čovjek obogaćen vrhunarnim darovima i povlasticama i da je određen za vječnu i neizrecivu sreću. K tome nam pokazuje, kako od prvoga para izvode podrijetlo ostali ljudi te nam dalje nenadmašivom plastičnošću jezika priča o podjeli na različite skupine i o raspršivanju po raznim dijelovima svijeta. Pa kad se ljudi udalješe od svoga Stvoritelja, Bog ih nije prestajao smatrati svojom djecom, koja će, po njegovom milosrdnom planu, jednoga dana opet biti ujedinjeni po njegovom prijateljstvu (Gen. 12, 3).

Apostol naroda je poslije postao vijesnikom ove istine, po kojoj su ljudi braća u jednoj velikoj obitelji, kako je on to najvjestio grčkom svijetu, da je Bog »učinio, da od jednoga sav rod ljudski stanuje po svoj zemlji i postavio je određena vremena i granice stanovanja njihova, da traže Boga« (Dj. Ap. 17, 26).

TEMELJNO JEDINSTVO LJUDSKE OBITELJI

Divna je vizija, po kojoj možemo promatrati ljudski rod u jedinstvu zajedničkoga podrijetla u Bogu: »**Jedan Bog i Otac sviju, koji je nad svima i krozi sve i u svima**«. (Efež. 4, 6); u jedinstvu naravi, koja jednako kod svih sastoji od materijalnog tijela i od duhovne besmrtno duše; u jedinstvu svoje neposredne vrhe i poziva na svijetu; u jedinstvu obitavališta na zemlji, od čijih dobara na temelju pri-

rodnih zakona mogu uživati svi ljudi, da bi održali i razvili život; u jedinstvu vrhunarnog cilja, a to je sam Bog, kojemu ljudi moraju težiti; u jedinstvu sudstva za postizavanje takvoga cilja.

Isti Apostol nam pokazuje čovječanstvo u jedinstvu odnosa prema Sinu Božjem, slici nevidljivoga Boga, u kojemu je sve stvoreno (Kol. 1, 16); u jedinstvu otkupljenja izvršenom za sve od Krista, koji je preko svoje pregorke muke obnovio prekinuto izvorno prijateljstvo s Bogom, postavši posrednikom između Boga i ljudi: »**Jer je jedan Bog i jedan posrednik Boga i ljudi, čovjek Isus Krist**«. (I. Tim. 2, 5).

I da bi to prijateljstvo između Boga i čovječanstva učinio što intimnijim taj je isti božanski i opći Posrednik spasenja i mira u svetom muku Blagovališta prije nego je prinesao najvišu žrtvu svojim božanskim usnama izgovorio riječ koja uzvišeno odjekuje stoljećima, potičući junaštva ljubavi u svijetu bez ljubavi i ispunjenom mržnjom: »**Ovo je moja zapovijed, da se ljubite među sobom kao što sam ljubio vas**«. (Iv. 15, 12).

To su sve vrhunarne istine koje sačinjavaju duboke temelje i naj-snažnije veze jedinstva ojačanog ljubavlju Boga i božanskog Otkupitelja, od kojega smo svi spašeni »**na sazidanje tijela Kristova, dok ne stignemo svi u jedinstvo vjere i u poznanje Sina Božjega, do čovjeka savršena, do mjere dobi punine Kristove**«. (Ei. 4, 12—13).

U svjetlosti ovoga i pravog i faktičnog jedinstva čitavoga čovječanstva, pojedinci nam ne izgledaju bez veze među sobom poput zrnca pijeska, nego naprotiv povezani u organskim, harmoničnim i uzajamnim odnosima, koji se mijenjaju s promjenama vremena po naravnim i vrhunarnom određenju i poticajima.

Narodima, koji se razvijaju i diferenciraju u skladu s različitim uvjetima života i kulture nije određeno da raskinu jedinstvo roda ljudskoga nego da ga obogate i poljepšaju svojim posebnim darovima i onom međusobnom izmjenom dobara, što je moguće i ujedno uspješno samo kad uzajamna ljubav i živo prosvjećenje kršćanska ljubav sjedinjuje sve sinove istoga oca, koji su svi otkupljeni istom božanskom Krvlju.

Crkva Kristova, koja je vjeran čuvar božanske odgojne mudrosti ne može pomišljati niti pomisliti da bi napala ili podcijenila osebujne značajke, koje svaki narod čuva i cijeni ljubaznom ljubavlju i razumljivim ponosom smatrajući ih svojom dragocjenom baštinom. Njezin je cilj vrhunarno jedinstvo u univerzalnoj ljubavi, koja je podsjećana i ostvarivana, a ne uniformnost koja je isključivo vanjska, površna i po tome slabašna. Crkva radosno pozdravlja i prati svojim majčinskim željama sve one smjerni-

bosanske, koja je oporučno ostavila Sv. Stolici kraljevstvo hrvatske Bosne. Nije li to jedan dragocjen historijski i pravni dokument o hrvatstvu Bosne i Hercegovine? A onda skoro svugdje gdje smo došli nailazili smo na hrvatske tragove u Italiji: Eno grob zagrebačkog biskupa bl. Augustina Kažotića u Luceri. U Loretu u glasovitoj bazilici, da ne spominjemo samu sv. Kućicu, koja je prema predaji bila na Trsatu, naišli smo na divnu hrvatsku kapelu s grbom kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije...

— ...? —
— Možete i to spomenuti — veli g. Marsić — da je za mene bio jedinstven doživljaj posjet hrvatskih hodočasnika na grobu sv. Petra, pjevanje hrv. nabožnih pjesama na tom svetom mjestu kao i molitva hodočasnika na grobu prvaka apostola za sreću hrvatskog naroda.

— A što velite, g. izaslanice, o dočeku u Luceri?

— Taj je bio to ljepši jer ga nismo očekivali. Svugdje su i svjetovne i crkvene vlasti iskazivale posebnu pažnju hrv. Metropolit, preuzv. splitskom biskupu i meni kao izaslaniku vođe hrvatskog naroda. Lucerski biskup mi je izručio zapečaćene relikvije Bl. Augustina Kažotića, da ih odnesem predsjedniku dru. Mačku. Na prijemu u općini načelnik je posebno pozdravio dra. Mačka, spomenuo Zagreb i istaknuo, da su Hrvati najkulturniji narod na Balkanu. Vidjeli ste i sami: Posebna je počasna straža pratila izaslanstvo hrv. naroda po Luceri. A onda stanovništvo se zbilja iskazalo. To mu služi na čast...

Preuzv. splitski biskup izrazio je također svoje zadovoljstvo u razgovoru sa suradnikom »Hrvatske Straže«.

— Više sam nego zadovoljan — veli on. — Vidjeli ste, kako je i sama agencija Stefani emitirala za talijansku štampu vijest o velikom interesu, koji vlada u hrvatskim krajevima i cijeloj Jugoslaviji za ovo naše hodočašće. Rimski štampa je dala razmierno velik publicitet našem pohodu sv. Ocu. Istaknuto, da je nas hrvatske biskupe primio Sv. Otac vrlo srdačno u posebnoj audijenciji, koja je uslijedila neposredno iza kolektivne audijencije svih hrvatskih hodočasnika. Tu je Sv. Otac zagrlio svakog biskupa, a potom smo raspravili posebna pitanja. Kao uzdarje podijelio je sv. Otac svim hrvatskim biskupima ovlast, da s mišlju na blagdan Bezgriješnog Začeca Bl. Djevice Marije dne 8. prosinca ove godine, ako budu služili pontifikal, podijelili specijalni papinski blagoslov vjernicima skupa s potpunim oprostom, dakako uz uvjete, koji su zato potrebni.

Imali smo namjeru, da posjetimo odmah nakon audijencije kod sv. Oca i državnog tajnika Nj. U. kardinala Maglionea. Njega smo međutim sreli, kad smo izlazili iz ođaja Sv. Oca, kojemu je išao na referat s torbom, punom spisa. Zadržali smo se s njim tada u razgovoru kraće vrijeme.

Što se tiče specijalne namjere, za kojom smo išli u Rim, ja se nadam, da ćemo uspjeti... Završio je splitski biskup.

Smatrao je, da nam kao prvo i najvažnije otvori oltar, u kojemu je položeno čudesno Božansko Djeteta (Santissimo Bambino). — Jedna Kaštelanka je ponijela sobom stari broj »Euharistijskog Glasnika«, u kojemu je tiskan članak baš o tom kipu Božanskoga Djeteta.

Čitamo: Izradio ga je iz tvrdoga maslinovog drva neki franjevac u Jeruzalemu. Kad je taj iz Jeruzalema pošao u Italiju, ponio je sobom i svoje djelo. Doživio je brodolom, ali kip je doplovio do kraja i bio spašen. Nakon raznih zgoda i nezgoda bio je smješten na današnje mjesto.

Rimljani goje veliko štovanje prema Bož. Djetetu: Običaj je, da ga se nosi teškim bolesnicima, od kojih su mnogi čudesno ozdravili. Kažu: Ako kip mijenja boju, znak je, da će bolesnik ozdraviti.

A ne štiju ga samo Rimljani. Utječu mu se vjernici sa svih strana svijeta. Zato je sav pokriven zlatom i biserjem. — Pišu mu i pisma na adresu: Santissimo Bambino — Roma.

Listonoša predaje ta pisma ocu gvardijanu, a on ih slaže u košaru, koja se skupa s kipom zatvara u raku. Nakon određenog vremena pisma se otvaraju i čitaju. — Jedni se zahvaljuju na udijeljenim milostima, a

drugi traže nove milosti od Božanskoga Djeteta.

Otac franjevac pokazuje nam dva pisma, na kojima je otisnut pošanski žig u Zagrebu. Druga su iz Češke, Njemačke, Francuske i iz drugih katoličkih zemalja.

Kolikogod je Santissimo Bambino općenito zanimiv za kršćanski svijet, ipak će se svaki Hrvat radije zaustaviti pred grobom bosanske kraljice Katarine, koja je pokopana pred glavnim oltarom na desnoj strani.

Nakon propasti bosanskoga kraljevstva, Katarina je pobjegla i nastanila se u Rimu. Doživjela je 53 godine. Umre 1478. Kako su njezini zakoniti nasljednici bili prešli na islam, to je ona, kao dobra katolikinija, bila odredila za baštinika bosanskoga kraljevstva ondašnjega Papu Siksta IV.

Siksto IV, u znak poštovanja i zahvalnosti, postavi joj nadgrobnu ploču, koja je poslije bila dignuta i smještena u zidu kraj propovijedaonice.

Crkva sv. Petra u okovima privlači u velikom broju svjetske putnike, jer u njoj živi valida najjače Michelangelovo umjetničko djelo: Mojsije. — A Hrvati, osim toga, imaju još jednu privlačivu točku u njoj. Tu je grob don Julija Klovića, koji se u našoj domovini zvao Glović.

U vrijeme, dok smo imali Marka Marulića, Petra Berislavića i Nikolu Šubić Zrinski, živio je među nama, don Julije Glović, rodnom iz Grižana u Hrvatskom primorju.

Bio je to šesnaesti vijek. Doba, kad su Osmanlije harali našim krajevima tako, da su mnogi hrvatski sinovi morali bježati i ostavljati svoju domovinu. Među tima je bio i Glović, umjetnik-slikar, koji je svojom umjetnošću proslavio sebe i svoj narod. Da znamo što je bio i značilo, dovoljno je istaknuti, da su ga ondašnji kritičari nazivali »malenim i novim Michelangelom«.

No od svih tih hrvatskih spomenika, koji se nalaze u Rimu, najviše nas je zanimao zavod i crkva sv. Jeronima. Posjetili smo ga dva puta, i oba puta nam je bio tumač sam rektor zavoda Mons. dr. Juraj Maderec.

Zavod i crkva sv. Jeronima imaju svoj početak u sredini 15 vijeka. Postavio im je temelje 1453 godine naš redovnik Jeronim iz Potomlja darovštinom Pape Dalmatinca Nikole V.

Tu je bio gostinjac za hrvatske hodočasnike. S vremenom crkva sv. Jeronima dobila je i svoj posebni kanonički zbor, u koji su mogli biti birani samo Hrvati. U tom zboru su živjeli i neški veličani: Juraj Križanić, I-

van Lucić Trogirani i dr. Franjo Rački.

Nastojanjem biskupa Strosmajera, a odlukom Lava XIII, godine 1901, gostinjac i kaptol sv. Jeronima pretvorio se u »Jeronimski kolegij za hrvatski narod«. — O tada se u njemu školuju, na rimskim katoličkim sveučilištima, naši mladi svećenici iz svih hrvatskih biskupija.

Crkva sv. Jeronima je još na svom starom mjestu. A tako će i ostati. Ali nema više staroga svetojeronimskog zavoda! Radi novoga nacrtat grada Rima morao se srušiti, a mjesto starih zgrada, sada se diže u neposrednoj blizini crkve ogromna i lijepa moderna novogradnja: novi zavod sv. Jeronima, u koji se, početkom ove školske godine, useliše svetojeronimski pitomci sa zavodskom upravom.

Sigurno se u Rimu nalaze još mnogi drugi spomenici hrvatskoga naroda. Ali ko bi sve to kroz par dana boravka u Rimu pronašao i pregledao!

I ono što nadosmo, bilo nam je dovoljan dokaz vjekovnih, neprekinutih veza hrvatskoga naroda s papiniskim Rimom.

Da bude i ostane uvijek tako!

Don Ivo Grgurev

ce i nastojanja, što služe mudrom i urednom razviku posebnih snaga i tendencija, koje imaju korijen u dubini bića svakoga plemena dokle god nisu u protivnosti s dužnostima koje smo dužni čovječanstvu radi zajedničkoga podrijetla i zajedničkoga cilja.

Crkva je opetovano pokazala u svojoj misijskoj djelatnosti, da je to načelo polazna zvijezda njezinog univerzalnog apostolata. Bezbrojna istraživanja i nastojanja pionira, a sve to uz žrtve, predanost i ljubav misionara svih vremena idu za tim da steknu unutarne razumijevanje i poštivanje najraznolikijih civilizacija i da njihove duhovne vrijednosti učine korisnim kod propovijedanja Kristova Evanđelja. Sve ono što u takvim običajima i navikama nije nerazrješivo povezano s vjerskim zabudama uvijek će biti dobrohotno ispitano i kad to bude moguće bit će zaštićivano i promovirano. Naš neposredni i časne uspomena predšasnik primjenjujući ta načela kod stanovitog osobito delikatnog pitanja donio je plemenite odluke, koje su spomenik njegove širine pronicavosti i žara njegovog apostolskog duha. Nije ni potrebno, časna braćo, navijestiti, da mi kanimo bez oklijevanja prosljediti istim putem. Svi oni koji ulaze u Crkvu, pa kakvogod bilo njihovo podrijetlo ili jezik, treba da znaju, da imaju ista prava djece u kući Gospodinovoju, u kojoj vladaju zakon i mir Kristov. U skladu s ovim načelima jednakosti Crkva se brine da bi stvorila viši domaći kler u misijama i da tamo postepeno uveća broj domaćih biskupa. Da bi tim našim nakanama dali vanjskog izraza izabrali smo ovu svetkovinu Krista-Kralja da bi nad grobom Apostolskog Prvaka uzdignuli na biskupsku čast dvanaest predstavnika najrazličitijih naroda i plemena. Usred bolnih sukoba koji podijeljuje ljudsku obitelj, neka bi ovaj svečani čin svim našim sinovima razasutim po svijetu objavio, da duh, nauka i rad Crkve nikada neće moći biti različiti od onoga što je naučavao Apostol naroda: »I obučite novoga čovjeka, koji se obnavlja za poznanje, po slici onoga, koji ga je stvorio; gdje nema Crka, ni Židova, obrezana ni neobrezana, divlja ni Skita, roba ni slobodniaka, nego sve u svemu Krist« (Kol. 3, 10—11).

(Nastavit će se)

Širom svijeta

NAJVEĆA NARUDŽBA U POVIJESTI SVIJETA. Ovih dana završeni su pregovori između Velike Britanije i većega broja firmi u Sjedinjenim Američkim Državama o liferovanju 750 hiljada tona gvožđa za brodove, koje ima biti liferovano u roku od 3 mjeseca. Novine ističu, da je to najveća narudžba takve robe u povijesti svijeta i da iznosi preko 15 milijuna dolara.

POOSTRENJE SAVEZNIČKE BLOKADE. Na njemačku ofenzivu s minama Velika Britanija je odgovorila s odlukom o potpunju blokadi svih njemačkih luka te će u budućnosti zaplijeniti sve brodove, koji voze njemačku izvoznu robu, dakle njemačke i neutralne brodove. Londonski listovi pozdravljaju odluku britanske vlade, da ovim drastičnim mjerama odgovori na poostreni pomorski rat, voden s njemačke strane. U Francuskoj tvrde, da će Njemačka biti osjetljivo pogođena. Protiv ove mjere britanske vlade dižu se protesti neutralnih država, jer će to i za njih biti težak udarac. No Velika Britanija obećava, da će nastojati da ublaži te mjere prema neutralcima, jer ona ne želi, da zbog toga škodi neutralnoj trgovini.

UHIĆEN MUENCHENSKI ATENTATOR. Šef njemačke državne policije saopćava, da je uhićen atentator na Hitlera iz Münchenske pivnice. On se zove Georg Elser. Ovaj atentator je nedjeljama ugrađivao pakleni stroj u strop dvorane, u kojoj se održavala svečanost. Uhićena su i dva engleska kapetana, koji su, prema njemačkim izvještajima, u vezi s atentatom u Münchenu.

NAJOSTRIJA BORBA PROTIV KOMUNISTA U FRANCUSKOJ. Francuskoj su vladi dana osobita ovlaštenja za najoštriju borbu protiv podzemne komunističke propagande.

NA ZAPADNOM FRONTU javio se novi neprijatelj: velike vode ometaju operacije na frontu. Artiljerija i avijacija donekle su još aktivne.

Ban dr Šubašić Dalmatinskoj Hrvatskoj

Povodom svoga predstojećeg posjeta Dalmatinskoj Hrvatskoj ban g. dr Ivan Šubašić dao je za novine Dalmatinske Hrvatske slijedeću izjavu:

»Želim posjetiti Dalmatinsku Hrvatsku, da tamo na samom terenu vidim i pozdravim onaj dični narod, koji je u dugim borbama za slobodu naše hrvatske domovine pokazao junačku borbenost, nepokolebivu vjernost i divnu slogu i disciplinu. Taj narod zaslužuje

SVAKO POSTOVANJE I UDIVLJENJE

jer se nikada nije dao pokolebati od surove sile, niti se je dao zavesti lukavošću. Ni progoni ni teška bijeda nisu nikada slomili nacionalni otpor naroda Dalmatinske Hrvatske. Njezina siromašna sela, u kojima prečesto nije bilo ni nasušnog kruha, postala su nepobjedive tvrđave hrvatstva, divni primjeri samoprijedora i borbenosti za hrvatske narodne ideale, koji su više moralne vrijednosti.

Taj mali puk Dalmatinske Hrvatske sada ima pravo da traži svoje, da traži pomoć, i dužnost je cijele Domovine da mu pomogne.

Dalmatinska Hrvatska ima veliki broj veoma važnih i akutnih socijalnih i gospodarskih problema, koje treba riješiti. Ti socijalni problemi najuže su povezani s nacionalnim jačanjem i kulturnim napretkom naroda Dalmatinske Hrvatske. Za to ćemo

SVIM SILAMA PRIONUTI RADU,

kako bi ta pitanja što brže i što temeljitije riješili.

Ali jedno mora svakome biti jasno: **PREKO NOĆI NE MOŽE SE SVE UČINITI!**

Treba znati to, da mi sada t. j. Banovina Hrvatska, nemamo da ispravljamo samo pogreške i propuste posljednjih 20 godina, nego pogreške i propuste koji su počinjeni tokom dugih stoljeća.

Dalmatinska Hrvatska bila je kroz vjekove zaboravljena zemlja. Ko je ikada vodio računa o našem divnom narodu dalmatinske Zagore? Taj junački i čestiti narod bio je od svakoga zaboravljen i zapušten. Sela dalmatinske Zagore trebaju danas:

SKOLE, PUTEVE, VODU, MELIORACIJE.

Isto je tako, ili malo bolje, i u ostalim krajevima Dalmatinske Hrvatske. Tu treba ispravljati pogreške vjekova.

Mi ćemo svim tim pitanjima posvetiti najveću pažnju i učiniti sve što je ljudski moguće da se ta pitanja što prije i što temeljitije riješe, kako bi taj dio naše Domovine mogao u kulturi i blagostanju da pođe u korak sa drugim naprednim narodima.

Dalmatinska Hrvatska ima

VIŠE VELIKIH I AKUTNIH GOSPODARSKIH PROBLEMA

koji pogadaju teško najšire slojeve naroda. Tu su n. pr. pitanje pomorstva, ribarstva, vinarstva, turizma itd. Uzmimo n. pr. vinarstvo, koje predstavlja najvažniju granu našeg primorja. N. pr. filoksera, pa (uslijed međunarodnih prilika) gubitak velikih stranih tržišta vina i u vezi s tim katastrofalni pad cijena, teško su pogodili naša vinorodna sela. Danas se vino teško ili slabo prodaje. Ono tako postaje naš veliki mrtvi kapital. Slične su prilike i u nekim drugim granama. Takvo stanje treba popraviti. Ja sada neću izlagati način kako to treba učiniti, kako ćemo ta goruća pitanja riješiti, ali hoću da istaknem načela, po kojima ih treba riješavati:

Život Šibenika

PRVI POSJET BANA. Vijest o predstojećem dolasku bana Banovine Hrvatske g. dra Ivana Šubašića u Dalmatinsku Hrvatsku izazvala je u našem gradu pravo oduševljenje, pa se već vrše pripreme za što svečaniji doček, u kome će učestvovati sav narod.

NA BLAGDAN GOSPE OD ZDRAVLJA i ove godine šibenski puk manifestirao je svoju nepokolebivu vjeru i sinovsku odanost naprama svojoj nebeskoj Majci, Bl. Dj. Mariji. Već na stotine godina grad Šibenik slavi Gospu od Zdravlja kao zavjetni blagdan cijeloga grada. Ogroman broj Gospinih štovalaca posjetio je katedralu toga dana, a nekoliko stotina pristupilo je sv. sakramentima. Od 5.30 s. pa skoro sve do podne redale su se sv. Mise. Zadnju, svečanu sv. Misu, u odsutnosti preuzy. biskupa,

POTREBNA JE SURADNJA SVIH DIJELOVA NARODA

potreban je planski rad, marljivost, povjerenje, samopouzdanje, požrtvovnost i disciplina.

Prastaro hrvatsko seljačko načelo zadruga treba ponovno ispisati na zastavama našeg života.

ZADRUGA JE TEMELJNA STANICA NAŠEG NARODNOG ŽIVOTA.

Moral zadruga, koji traži bezuvjetno poštenje, poštovanje autoriteta, samozataju pojedinaca za zajednicu i zaštitu zajednice za pojedinca, taj moral mora zavladati ponovno u našem narodnom životu. Tada ćemo kao narod lakše snositi teškoće i napore našeg narodnog života i lakše ćemo pobjeđivati.

SOCIJALNA PRAVDA JE NEDJELJIVA.

Ona mora biti jednaka za selo i grad, za sve staleže naroda, za sve pojedince. I sela i gradovi imaju svoje teškoće i brige. Oni će ta pitanja uspješno i temeljito riješiti samo u uskoj suradnji i potpunom povjerenju. To je osnovno načelo hrvatske seljačke politike.

POSTENA SURADNJA SELA I GRADA

znači snagu, napredak i blagostanje domovine.

Mi ne smijemo dozvoliti da danas, kada se naše društvo nalazi u jednoj prelaznoj fazi i kad se formira novi socijalni poredak, prevladaju ekstremi. Mi ćemo uništiti sebičnost onih, koji ne priznavaju pravo i potrebu zajednice; t. j. ogromne većine naroda, a isto tako ćemo odlučno suzbiti rušilačke elemente, koji bi s nevaljalim htjeli rušiti zdrave i korisne snage i ustanove u hrvatskom narodu.

Ono što je hrvatski narod prenio i spasavao kroz vjekove i što tvori osnov njegove nacionalne samobitnosti, ne ćemo dozvoliti da nitko napada i u ime nikakve ideje ruši, jer bitime srušio i hrvatski narod i Domovinu.

Mi ostajemo nepokolebivo na načelu nacionalne slobode i socijalne pravde.

Ja očekujem da će dalmatinski Hrvati u radu i borbi za taj veliki ideal prednjačiti svojim oduševljenjem i požrtvovnošću i svojom disciplinom. To isto očekujem i od svih građana banovine Hrvatske, kako od Hrvata, tako i od Srba u jednakoj mjeri.

Završavam s riječima našeg vode i predsjednika dra Vlatka Mačka, da je samo jaka Hrvatska zalag snažne Jugoslavije.

Luka Fertilio

Ban banovine Hrvatske dr Ivan Šubašić putuje u srijedu 22. XI. u 23,05 brzom vlakom iz Zagreba u Split, kamo stiže u četvrtak 23. XI. u 9,05 u jutro. S banom g. drom Šubašićem putuju: predstojnik odjela za seljačko gospodarstvo g. ing. Kolar, predstojnik odjela za tehničke poslove g. ing. Pavušić, predstojnik odjela za socijalnu politiku g. dr Rasuhin i šef banova kabineta g. dr Šipuš. Program putovanja po dalmatinskoj Hrvatskoj utvrdit će Ban tek u Splitu. Kako doznajemo iz pouzdana izvora, ovog puta g. Ban ne će posjetiti Dubrovnik, te će taj posjet odložiti za jednu posebnu prigodu.

celebrirao je presvij. Pian, ap. protonotar Zbor sv. Cecilije izvodio je Griesbacherovu Misu. Uvečer u 5 s. u dupkom punoj katedrali gradski župnik preč. don A. Šare održao je propovijed o vjeri. Iza propovijedi bio je blagoslov s Presvetim, te je time zaključena proslava ovog omiljelog Gospinog blagdana.

SV. CECILIJU, ZAŠTITNICU GLAZBE, šibenski muzički svijet proslavio je u znaku vjere i tradicije. Proslava blagdana započela je ophodom po gradu hrvatske glazbe. Poslije budnice u 6.30 s. bila je u katedrali sv. Misa u 7 s. Sv. Misu celebrirao je presvij. Pian, dugogodišnji pretsjednik crkv. zbora sv. Cecilije. Sv. Misi prisustvovao je sav katedralni zbor, hrvatska glazba i ostalo građanstvo. Preko sv. Mise zbor je otpjevao nekoliko komada, a hrvatska glaz-

ba otvirala prigodni komad. Poslije sv. Mise glazba je opet prošla gradom svirajući razne koračnice. Uvečer u 6.30 s. hrvatska glazba u čast svoje zaštitnice priredila je koncert s biranim programom. Dirigirao je Mo A. Sentinella. Uspjeli koncert publika je nagradila oduševljenim aplauzom.

NOVI REDOVNIČKI SAMOSTAN. 2. prosinca t. g. otvaramo u Crnici dječje obdanište, u koje će se primati djeca od 3 do uključivo 6 godina. Obuka će biti cjelodnevna, od 9—12 s. prije podne i od 2 do 5 s. popodne. Upis u obdanište vrši u prava svakoga dana od 9 do 12 s. prije podne. — Casne Sestre davat će i privatne instrukcije u glazbi i njemačkom jeziku. — Posebne informacije dajte: *Uprava Samostana »Predragocjene Krvi Isusove«* — Šibenik, Crnica.

NA PRVI PETAK I. XII. t. g. imat će Križarice i Male Križarice zajedničku sv. Misu i sv. Priečest u crkvi sv. Luce u 6.30 s. ujutro i naveče u 7 s. pobožnost Presv. Srcu i blagoslov s Presvetim.

SV. ANDRIJA, apostol, slavi se u četvrtak 30. t. mj. u crkvi sv. Ante na Gorici. Ujutro u 6 s. bit će lekcije, a zatim pjevana sv. misa. — U Novoj Crkvi bit će u 6.45 sv. Misa s epistolom i evanđeljem.

SAT KLANJANJA s euharistijskom propovijedi bit će u nedjelju 26. t. mj. u crkvi sv. Luce od 4—5 sati popodne.

DEVETNICA GOSPI OD ZACPCA počinje u utarak 28. t. mj. Devetnica se obavlja u crkvi sv. Frane i u katedrali U katedrali bit će svake večeri u 5 s. ružarij i devetnica, a u crkvi sv. Frane u 6 s.

SVIM ČLANICAMA »ŽIVOGA SVJETLA« javljam, da je nakana klanjanja za slijedeći tjedan (26. XI.—2. XII.): da nas Bog poštedi strašnoga bića rata i dade mir u danima našim. — Preporučam svim članicama, da u nedjelju 26. t. mj. u što većem broju prisustvuju satu klanjanja u crkvi sv. Luce od 4—5 sati popodne. — Redovitog sastanka ovoga mjeseca ne će biti. — *Don Ante Radić.*

Razne vijesti

DR MAČEK O PRAVOM SPORAZUMU HRVATA I SRBA. 21. t. mj. predsjednik dr Maček na poziv predsjednika vlade g. D. Cvetkovića otputovao je njemu u goste u Niš, odnosno Nišku Banju. Čitavim putem između Beograda i Niša dr Maček bio je srdačno pozdravljan od naroda, a u Nišu i Niškoj Banji priređen mu je svečan doček. Za vrijeme vožnje dao je novinarima ovu izjavu: »Svakako je glavni povod moga dolaska u Niš, da posjetim svoga suradnika predsjednika vlade Cvetkovića. I ako ovaj moj posjet sam po sebi nije političke prirode, on je dokaz ne samo srdačnih odnošaja, nego i čvrste volje, da s Dragišom Cvetkovićem djelo, koje smo započeli, složno privedemo kraju, nasuprot zaprekama, na koje danomice s raznih strana nailazimo. Doći će vrijeme, kad će seljački narod Hrvatske i Srbije sam odlučivati. Sve, što je do sada učinjeno u pravcu sporazuma, više je vanjska forma. Do pravoga sporazuma doći će, kada dođe do jedino odlučne riječi srpski i hrvatski seljački narod.« — Prilikom dočeka u Nišu rekao je još dr Maček: »Braćo i prijatelji! Sporazumom riješit će se dugotrajni spor između naroda srpskoga i naroda hrvatskoga. Između naroda nikada toga spora nije ni bilo. Spor su podržavali dugo vremena oni, koji su od toga spora živjeli. Velika je zasluga vašega sina, našeg predsjednika vlade, koji je prvi uočio, da su temelji čitave države samo Hrvati i Srbi i da samo njihovim zajedničkim radom može postojati država. Radi toga on je predložio, da se dovedu u sklad sporazumom interesa Hrvata i Srba i time konačno ojača naša zajednička država Jugoslavija. Živjeli!»

SOVIJSKO-FINSKI SPOR. U Finskoj nitko ne zna, kako će se sovjetsko-finski spor dalje razvijati. Smatra se samo, da će to odsad zavisiti više od Sovjetske Rusije negoli od Finske.

DNEVNICA FRANCUSKIH VOJNIKA. Novčanica od 10 franaka, koju je predsjednik francuske vlade Edouard Daladier odredio kao dnevnicu za francuske vojnike na zapadnoj fronti, dobila je od vojnika nadimak »dala«. Ovo je naime deminutiv od prezimena Daladier, pa se na taj način vojnici sa zahvalnošću sjećaju na korisnu odredbu predsjednika Daladiera.